

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

HOÀNG KIM CƯỜNG

**NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC THANH TRA,
KIỂM TRA THUẾ THU NHẬP CÁ NHÂN
Ở CHI CỤC THUẾ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số : 60 34 01**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. LÊ QUANG DỰC

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan rằng, luận văn thạc sĩ kinh tế “*Nâng cao hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên*” là công trình nghiên cứu của riêng tôi.

Những số liệu được sử dụng được chỉ rõ nguồn trích dẫn trong danh mục tài liệu tham khảo. Kết quả nghiên cứu này chưa được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào từ trước đến nay

Thái Nguyên, ngày 19/9/2012

Tác giả luận văn

Hoàng Kim Cương

LỜI CẢM ƠN

Qua quá trình nghiên cứu làm luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ, ủng hộ của thầy giáo hướng dẫn, tập thể cán bộ thuế tại Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên, các đồng nghiệp, bạn bè và gia đình tôi đã tạo điều kiện để tôi có thể hoàn thiện luận văn này.

Trước tiên, tôi xin chân thành cảm ơn TS. Lê Quang Dục, thầy giáo hướng dẫn luận văn cho tôi, thầy đã giúp tôi có phương pháp nghiên cứu đúng đắn, nhìn nhận vấn đề một cách khoa học, logic, qua đó đã giúp cho đề tài của tôi có ý nghĩa thực tiễn và có tính khả thi.

Tiếp theo, tôi xin chân thành cảm ơn ban lãnh đạo, tập thể cán bộ thuế tại Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên đã giúp tôi nắm bắt được thực trạng công tác thanh tra, kiểm tra thuế tại Chi cục, cũng như những vướng mắc và đề xuất trong quá trình thanh tra, kiểm tra thuế của Chi cục.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn lãnh đạo và các đồng nghiệp đã góp ý và tạo điều kiện cho tôi để tôi có thể hoàn thành luận văn .

Ngoài ra, bên cạnh sự giúp đỡ của thầy giáo hướng dẫn, các đồng nghiệp, tôi còn nhận được sự ủng hộ, giúp đỡ của bạn bè và gia đình để hoàn thành luận văn

Một lần nữa tôi xin chân thành cảm ơn TS. Lê Quang Dục, cảm ơn ban lãnh đạo, tập thể cán bộ Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên đã hướng dẫn, giúp đỡ và tạo điều kiện để tôi có thể hoàn thành luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tác giả luận văn

Hoàng Kim Cương

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục chữ viết tắt	vi
Danh mục bảng biểu, sơ đồ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp mới của luận văn.....	3
5. Bố cục của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ THUẾ THU NHẬP CÁ NHÂN VÀ CÔNG TÁC THANH TRA, KIỂM TRA THUẾ	5
1.1.Cơ sở lý luận	5
1.1.1.Một số vấn đề cơ bản về thuế thu nhập cá nhân	5
1.1.1.1. Khái Niệm	5
1.1.1.2. Đối tượng nộp thuế Thu nhập cá nhân.	6
1.1.1.3.Các khoản thu nhập chịu thuế thu nhập cá nhân.....	7
1.1.1.4. Các khoản thu nhập được miễn thuế thu nhập cá nhân.	9
1.1.1.5. Căn cứ tính thuế Thu nhập cá nhân.....	10
1.1.2. Khái niệm cơ bản về thanh tra, kiểm tra thuế	16
1.1.2.1. Khái niệm thanh tra thuế, kiểm tra.....	16
1.1.2.2. Mục đích của thanh tra, kiểm tra thuế.....	19
1.1.2.3. Nguyên tắc hoạt động thanh tra, kiểm tra thuế	19
1.1.2.4. Vai trò của Thanh tra, kiểm tra thuế	22
1.1.3. Nội dung cơ bản về thanh tra, kiểm tra thuế	23
1.1.3.1. Nội dung thanh tra, kiểm tra	23
1.1.3.2. Phân loại thanh tra, kiểm tra thuế	23
1.1.3.3. Phương pháp thanh tra, kiểm tra thuế	24

1.1.4. Quy định chung về kiểm tra thuế, thanh tra thuế.....	25
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	34
1.2.1. Kinh nghiệm công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở một số nước trên thế giới.....	34
1.2.1.1. Kinh nghiệm công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân của Malaysia.....	34
1.2.1.2. Kinh nghiệm thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân của Indônêxia....	34
1.2.2. Công tác Thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở Việt Nam	35
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VỀ CÔNG TÁC THANH TRA, KIỂM TRA THUẾ THU NHẬP CÁ NHÂN Ở CHI CỤC THUẾ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	37
2.1. Các câu hỏi đặt ra trong nghiên cứu	37
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	38
2.2.1. Phương pháp thu thập dữ liệu	38
2.2.2. Phương pháp phân tích, xử lý dữ liệu	40
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VỀ CÔNG TÁC THANH TRA, KIỂM TRA THU NHẬP CÁ NHÂN Ở CHI CỤC THUẾ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	42
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	42
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	42
3.1.2. Tình hình kinh tế - xã hội chủ yếu	43
3.1.3. Đánh giá chung	45
3.2. Công tác Thanh tra, kiểm tra thuế TNCN ở Chi cục thuế TPTN và ảnh hưởng của nhân tố môi trường đến công tác Thanh tra kiểm tra thuế Thu nhập cá nhân.....	46
3.2.1. Công tác Thanh tra, kiểm tra thuế TNCN ở Chi cục thuế TPTN	46
3.2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động thanh tra, kiểm tra thuế Thu nhập cá nhân.....	47
3.3. Kết quả nghiên cứu	55
3.3.1. Kết quả điều tra trắc nghiệm về thuế Thu nhập cá nhân.....	55
3.3.2. Kết quả tổng hợp đánh giá của các chuyên gia.....	56

3.3.3. Kết quả phân tích các dữ liệu thứ cấp	58
3.3.4. Đánh giá kết quả đạt được trong công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên	64
3.3.5. Một số hạn chế và nguyên nhân của nó trong công tác thanh tra, kiểm tra thuế Thu nhập cá nhân ở Chi cục Thuế Thành phố Thái Nguyên	67
Chương 4: CÁC GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC THANH TRA, KIỂM TRA THUẾ THU NHẬP CÁ NHÂN Ở CHI CỤC THUẾ THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	71
4.1. Quan điểm định hướng công tác Thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân	71
4.1.1. Định hướng chung về công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân đến năm 2015	71
4.1.2. Định hướng công tác thanh, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở Chi cục Thuế Thành phố Thái Nguyên	72
4.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên	73
4.2.1. Các giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	73
4.2.2. Các giải pháp liên quan đến việc đổi mới phương pháp thanh tra, kiểm tra thuế theo cơ chế người nộp thuế	75
4.2.3. Các giải pháp hỗ trợ khác	78
4.3. Một số kiến nghị	80
4.3.1. Kiến nghị với Bộ Tài Chính	80
4.3.2. Kiến nghị với Tổng Cục Thuế	81
KẾT LUẬN	85
PHỤ LỤC	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO	93

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ĐTNT	: Đối tượng nộp thuế
NNT	: Người nộp thuế
TNCN	: Thu nhập cá nhân
GTGT	: Giá trị gia tăng
NSNN	: Ngân sách Nhà nước
TNHH	: Trách nhiệm hữu hạn
TPTN	: Thành phố Thái Nguyên
XHCN	: Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC BẢNG BIỂU, SƠ ĐỒ

Bảng 2.1: Bảng thống kê số phiếu điều tra	40
Bảng 2.2: Bảng tổng hợp kết quả điều tra Người nộp thuế	56
Bảng 2.3: Bảng phân tích cơ cấu lực lượng thanh tra, kiểm tra thuế.....	59
Bảng 2.4: Bảng tổng hợp kết quả kiểm tra NNT tại Chi cục thuế thành phố Thái Nguyên 2007-2011	63
Sơ đồ 3.1: Cơ cấu tổ chức của Chi cục Thuế Thành phố Thái Nguyên	47

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Thực tế trong thời gian qua, với sự ra đời của luật quản lý thuế (01/7/2007 có hiệu lực) đã thay đổi căn bản phương thức quản lý thuế từ thủ công truyền thống sang phương pháp quản lý thuế chuyên nghiệp, hiện đại, liên quan trực tiếp đến cơ quan thuế và người nộp thuế (NNT). Hiện nay, NNT chủ động xác định đúng số thuế phải nộp, thực hiện nộp thuế đúng thời hạn cũng như xác định các ưu đãi thuế, quyền lợi về thuế của mình. Cơ quan thuế không còn nhận tờ khai thuế để tính thuế và ra thông báo nộp thuế của NNT trừ khi phát hiện các sai sót, vi phạm hoặc các dấu hiệu không chấp hành luật thuế. Như vậy, NNT tự chịu trách nhiệm về thực hiện nghĩa vụ thuế theo pháp luật thuế. Cơ quan thuế có trách nhiệm tuyên truyền, giải thích, tư vấn hỗ trợ giúp đỡ NNT hiểu rõ chính sách, thủ tục thuế, nâng cao tính hiểu biết về pháp luật thuế và tính tự giác tuân thủ thực hiện nghĩa vụ thuế theo pháp luật; đồng thời tăng cường công tác theo dõi, kiểm tra giám sát việc chấp hành pháp luật thuế của NNT, phát hiện và xử lý kịp thời các trường hợp không kê khai, kê khai sai, nộp không đủ số thuế đã kê khai... như vậy, chức năng thanh tra, kiểm tra là một trong những trọng tâm của quản lý thuế với mục tiêu chính là kiểm soát việc tuân thủ và chấp hành pháp luật thuế của NNT.

Bên cạnh đó, theo quy định của luật thuế thu nhập cá nhân (TNCN) từ (01/01/2009 có hiệu lực), các khoản thu nhập thuộc diện chịu thuế thu nhập mở rộng hơn so với pháp lệnh thuế thu nhập đối với người có thu nhập cao, ngưỡng thu nhập chịu thuế thấp hơn và không phân biệt giữa cá nhân là người nước ngoài và người Việt Nam (Luật thuế TNCN: trên 4 triệu đồng; pháp lệnh thuế thu nhập đối với người có thu nhập cao: trên 5 triệu đồng đối với người Việt Nam và trên 8 triệu đồng đối với người nước ngoài làm việc tại Việt Nam). Do vậy, số lượng NNT có mức thu nhập chịu thuế tăng lên, ngoài ra luật thuế TNCN có tính đến giảm trừ gia cảnh cho bản thân NNT và người

phụ thuộc, bổ sung một số trường hợp miễn thuế, giảm thuế... tuy nhiên, điều đó cũng tạo thêm rủi ro cho cơ quan thuế, ví dụ như đối với người làm công ăn lương có thể gian lận thuế bằng việc báo sao người phụ thuộc hoặc khai báo mức thu nhập của thành viên gia đình thấp hơn để trở thành người phụ thuộc... đối với hộ kinh doanh, gian lận thuế thông qua việc che dấu toàn bộ hoặc một phần thu nhập hoặc kê khai không đúng các khoản chi phí trong hoạt động kinh doanh.

Trong khi đó, việc thanh tra, kiểm tra của Chi cục đối với hộ kinh doanh chưa được quan tâm đúng mức; đối với người có thu nhập cao chưa bao quát hết thu nhập thuộc diện chịu thuế và chưa quản lý hết đối tượng nộp thuế thu nhập. Trình độ cán bộ kiểm tra ở Chi cục còn hạn chế, khả năng phân tích rủi ro kém dẫn đến kiểm tra tràn lan, không phân tích lựa chọn đúng đối tượng, gây lãng phí thời gian và nguồn lực; đồng thời khả năng đánh giá các chỉ tiêu trên báo cáo tài chính của cán bộ thanh tra, kiểm tra thuế không cao dẫn đến chất lượng biên bản kiểm tra quyết toán thấp.

Như vậy, cùng với việc đổi mới cơ chế quản lý thuế (từ cơ chế cơ quan thuế tính và ra thông báo thuế chuyển sang cơ chế NNT tự kê khai tự nộp thuế) và việc mở rộng đối tượng điều chỉnh của luật thuế TNCN, ngoài việc tăng cường công tác tuyên truyền, hỗ trợ NNT, Chi cục thuế cần chuyển đổi từ cơ chế kiểm tra tràn lan, chưa đúng đối tượng, chưa khoa học sang cơ chế kiểm tra, thanh tra thuế dựa trên mức độ tuân thủ pháp luật của NNT; đồng thời đẩy mạnh hoạt động thanh tra, kiểm tra thuế TNCN nhằm đảm bảo luật thuế TNCN được thực hiện nghiêm minh, đảm bảo công bằng giữa những NNT với nhau, đồng thời xây dựng và nâng cao ý thức tự giác, tuân thủ pháp luật về thuế của NNT.

Xuất phát từ những lý do trên, tác giả nhận thấy việc nghiên cứu đề tài: ***“Nâng cao hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra thuế thu nhập cá nhân ở Chi cục thuế Thành phố Thái Nguyên”*** có ý nghĩa thiết thực, mang tính thời sự cấp bách cả về mặt lý luận và thực tiễn.